
	<p style="text-align: center;"> МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ Кафедра фінансів, банківської справи та страхування СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ </p>	 <p style="font-size: small;"> FINANCE BANKING INSURANCE </p>
---	--	--

Назва курсу	Фінанси, гроші та кредит
Викладачі	Гаврилова Наталія Валеріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 073 «Менеджмент» Освітньо-професійна програма: «Менеджмент»
Контактний телефон	050 5657568
E-mail	nh.15426378@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна спеціально (фахової) підготовки, змістових модулів – 2. Форма контролю: екзамен Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 36 годин, практичні заняття – 18 годин, самостійна робота – 66 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська Рік викладання: 2023/2024
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна потребує знань та вмінь, отриманих після опанування курсів «Галузі українського права», «Економічна теорія», «Основи підприємництва», «Основи менеджменту»

1. Мета і завдання дисципліни

Навчальна дисципліна «Фінанси, гроші та кредит» спрямована на розвиток у здобувачів цілісної системи наукових понять, уявлень та організаційного механізму про фінанси, гроші та кредит. Вивчається здобувачами для розуміння фінансової науки, державних та муніципальних фінансів, фінансів підприємств, особистих фінансів, сутності та функцій грошей, грошових систем та інфляції, сутності, функцій та форм кредиту, банківської системи. Дисципліна «Фінанси, гроші та кредит» забезпечує науково-теоретичну та методологічну основу формування системи знань з фінансів, грошового обігу та кредиту. Дисципліна «Фінанси, гроші та кредит» викладається на базі знань з фундаментальних та професійно - орієнтованих дисциплін.

Завданнями дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» є: визначення сутності та значення фінансів, розгляд державних, муніципальних та некомерційних фінансів, розгляд основ фінансів підприємств, формування їх фінансових ресурсів та грошових надходжень підприємств; визначення сутності особистих фінансів, міжнародних фінансів; розгляд сутності та функцій грошей, грошової системи та інфляції, сутності та функції кредиту та кредитної системи.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотукаїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Завдання
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи фінансів та фінансів підприємства			
1	Тема 1. Сутність та значення фінансів. Сутність та специфічні ознаки фінансів Функції фінансів Перспективні напрямки розвитку фінансів Фінанси в цифровій економіці «Зелені» фінанси Поведінкові фінанси	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Підготувати есе на тему:<ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність фінансів у ринковому господарстві 2. Взаємозв'язок фінансів із грошима, кредитом, ціною і заробітною платою. 3. Організація фінансового планування і система фінансових планів у економіці України. 4. Фінансова криза: причини виникнення та шляхи подолання. 5. Особливості видачі «зеленої іпотеки» та «зелених» кредитів на придбання житла і на будівництво комерційної нерухомості 6. Особливості «зелених» кредитних карток 7. «Зелені» автокредити в Україні 8. «Зелений» венчурний і приватний капітали
2	Тема 2. Державні, муніципальні та некомерційні фінанси Основні поняття державних фінансів Організація бюджетної системи Державний кредит Податки та податкова система Основні поняття муніципальних фінансів Позабюджетні фонди	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Підготувати есе на тему:<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості побудови бюджетної системи у країнах із різним державним устроєм 2. Державні фінанси у багаторівневій бюджетній системі 3. Обґрунтування державного втручання в економіку 4. Роль місцевих фінансів в економічній системі держави 5. Особливості децентралізації в Україні 6. Форми державного кредиту та класифікація державних позик 7. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту 8. Сутність та соціально-економічні наслідки державного боргу 9. Соціально-економічна сутність державного кредиту 10. Джерела, порядок формування та використання коштів позабюджетних фондів соціального призначення 11. Еволюція теорії податків та

			оподаткування 12. Податкова система України: основні поняття, характеристика
3	Тема 3. Основи фінансів підприємств Сутність та функції фінансів організацій (підприємств) Структура системи управління фінансами підприємства Принципи організацій фінансів підприємств Джерела фінансування підприємства Методика аналізу фінансового стану	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання задачі по визначенню фінансового стану, ліквідності, платоспроможності та ділової активності 3. Підготувати реферат на теми: 3.1. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів 3.2. Напрями оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах 3.3. Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства
4	Тема 4. Формування фінансових ресурсів підприємств Фінансові ресурси підприємства їх сутність та види Джерела формування фінансових ресурсів підприємств Напрямки використання фінансових ресурсів підприємства	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Підготувати реферат на теми: 2.1. Джерела формування власного капіталу 2.2. Джерела формування позиченого капіталу
5	Тема 5. Грошові надходження підприємств Характеристика та склад грошових надходжень підприємства Фактори, які впливають на обсяг виручки від реалізації – основне джерело грошових надходжень підприємства Планування виручки від реалізації продукції (основної діяльності)	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дискусія на тему: 2.1. Порядок визначення строків здавання готівкової виручки та розрахунку ліміту каси
6	Тема 6. Особисті фінанси Економічна сутність особистих фінансів Склад і структура особистих фінансів	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Дискусія на тему: «Управління особистими фінансами»
7	Тема 7. Міжнародні фінанси Економічна сутність міжнародних фінансів Склад і структура міжнародних фінансів	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Дискусія на тему: «Міжнародні фінанси у сучасній світогосподарській системі»
Модуль 2. Теоретико-методичні основи грошей та кредитної системи			
8	Тема 8. Сутність та функції грошей Сутність та роль грошей Функції грошей Грошовий обіг та грошова маса	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Підготувати реферат на теми: 2.1. Роль грошей у розвитку економіки. 2.2. Демонетизація золота: причини та наслідки. 2.3. Сучасні засоби платежу які обслуговують грошовий оборот. 2.4. Основна характеристика банкнот та розмінної монети
9	Тема 9. Грошові системи та інфляція Поняття й типи грошових систем. Види металевих грошових систем Паперово-грошові системи Сутність і причини інфляції Соціально-економічні наслідки інфляції Грошові реформи	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Підготувати реферат на теми: 2.1 Створення і розвиток грошової системи в Україні. 2.2. Сучасна грошово-кредитна політика в Україні. 2.3. Методи регулювання грошового обігу в Україні 2.4. Особливості інфляційних процесів в Україні 2.5. Особливості проведення грошової

			реформи в Україні (1992 - 1996)
10	Тема 10. Сутність, функції та форми кредиту Необхідність і сутність кредиту Принципи кредиту Функції кредиту Форми та види кредиту Межі кредиту Характеристика основних видів кредиту Роль кредиту	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Підготувати реферати на тему: 2.1. Кредит у системі державного регулювання економіки 2.2. Міжнародний кредит та його значення для України. 2.3. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові установи (МВФ, ЄБРР, МБР)
11	Тема 11. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління Центральні банки: походження та форми організації Функції центрального банку Організаційна структура та функції НБУ Грошово-кредитна політика	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Підготувати реферати на тему: 2.1. Створення та етапи розвитку Національного банку України 2.2. Законодавчо-правове регулювання діяльності Національного банку України. 2.3. Сучасна грошово-кредитна політика Національного банку України. 2.4. Взаємодія Національного банку України з комерційними банками.
12	Тема 12. Комерційні банки Основи організації діяльності комерційних банків. Функції банків. Класифікація банків. Організаційна структура банків Принципи організації функціонування банків Ресурси комерційного банку Контроль і регулювання діяльності комерційних банків з боку центрального банку	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Підготувати реферати на тему: 2.1. Процес формування дворівневої банківської системи в Україні 2.2. Діяльність та операції спеціалізованих банків. 2.3. Діяльність та операції універсальних банків. 2.4. Формування позичкового проценту комерційними банками. 2.5. Статутний капітал банку: мінімальний розмір, порядок формування 2.6. Порядок забезпечення фінансової стабільності банків
	Разом	120	

5. Система оцінювання та вимоги

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів.

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
  - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
  - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.
- оцінку « добре » (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:
- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
  - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
  - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
- оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:
- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
  - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
  - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;
- оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:
- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
  - виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
  - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
  - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.
- оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:
- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.
- оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:
- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
- оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:
- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
  - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
  - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Банківська система: підручник/ О. М. Тридід, Б. В. Самородов, І. М. Вядрова та ін. Львів: Новий Світ-2000", 2023. 536 с.
2. Васильченко З.М. Комерційні банки: реструктуризація та реорганізація: монографія/ З. М. Васильченко. Київ: Кондор, 2020. 528 с.
3. Вовчак О. Д., Бучко І.Є., Костак З.Р. Гроші та кредит : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
4. Волкова В. В., Волкова Н. І. Гроші і кредит: навч. посіб. Вінниця ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.
5. Світлична В.Ю. Гроші і кредит : підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.
6. Гурова К.Д. Фінанси, гроші та кредит: Навч. посіб. Харків: Світ книг. 2015. 672 с.
7. Карлін М.І., Проць Н.В., Борисюк О.В. Публічні фінанси: навчальний посібник. [Електронне видання]. Луцьк: Волинський національний університет ім. Л. Українки, 2023. 358с.
8. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
9. Кречотень І. М., Худолій Ю. С., Максименко О. С. Гроші та кредит: навч. посіб. Полтава: ПолтНТУ, 2017. 113 с.
10. Марусяк Г.Л. Фінанси підприємств: навч. посібник.: 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці: Чернівецький нац. ун. ім. Ю. Федьквича, 2023. 176с.
11. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. М. П. Політило, І. Б. Хома, О. М. Чубка та ін. - Львів: Новий Світ-2000", 2023. - 234 с.
12. Фінанси: підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ, 2017. 720 с. <http://lira-k.com.ua/preview/12444.pdf>
13. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б.

Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.

14. Шевчук І. Л., Ставерська Т. О., Жилякова О. В. та ін. Гроші та кредит: навч. посіб. Ч. 1: Гроші. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2018. 271 с.

15. Щетинін А.І. Гроші та кредит: навчальний посібник: Дніпро. Університет митної справи та фінансів, 2019. 163с.

Додаткові:

1. Банківська система: підручник. О. М. Тридід, Б. В. Самородов, І. М. Вядрова та ін. Львів: Новий Світ-2000", 2023. 536 с.

2. Батракова Т. І., Грінченко А. Ю. Проблеми та перспективи розвитку електронних грошей в Україні. Електронне фахове видання «Економіка і суспільство». 2016. № 7. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/118.pdf (дата звернення: 13.03.2023).

3. Гудзовата О. О. Світовий досвід застосування монетарного інструментарію для впровадження ефективної державної політики функціонування грошово-кредитної сфери. Інфраструктура ринку. 2016. Випуск 2. С. 269–273.

4. Дмитренко М.Г. Кредитування і контроль: навч.-метод. посіб. (у схемах і комент.)/ М. Г. Дмитренко, В. С. Потлатюк. Київ: Кондор, 2021. 296 с.

5. Інфляційне таргетування. Глосарій НБУ. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123682&cat_id=123322

6. Карчева Г. Т., Нікітчук С. М. Віртуальні інноваційні валюти як валюти майбутнього. Електронне фахове видання «Фінансовий простір». 2015. № 2(18). URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/Fin_pr_2015_2_4%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Fin_pr_2015_2_4%20(3).pdf) (дата звернення: 20.03.2022).

7. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.

8. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків. Постанова НБУ від 29.07.2022 №162 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text>

9. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг. Постанова НБУ від 29.07.2022 №163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>

10. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Постанова НБУ від 29.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

11. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000р. URL: https://ips.ligazakon.net/document/t002121?ed=2018_01_06

12. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

13. Сілакова А.В., Лановська Г.І., Климаш Н.І. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підручник. Львів «Магнолія 2006», 2015. 224 с.

14. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит: навчальний посібник для ст.-ів ВНЗ. Київ : Кондор, 2019. 592 с.

15. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Підручник за ред. А.М. Мороза і М.Ф. Пуховкіної. Київ: КНЕУ, 2005. 556с.
16. Скоморович І.Г. Історія грошей та банківництва: підручник. Київ: Атіка, 2004. 340с.
17. Цифрова трансформація банківського сектору: виклики пандемії та пріоритети ЄС: монографія/ О. О. Коць [та інш.]. Львів: Новий Світ-2000", 2022. 171 с.
18. Швайко М. Л. Сучасні тенденції грошово-кредитної політики України. Вісник Харківського наці. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія «Економічна». 2017. Випуск 92. С. 32–40.
19. Шишкова Н. Л., Мороз Є. Ю. Електронні гроші: сутність та проблеми використання в Україні. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2017. № 4. С. 39–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2017_4

Інформаційні ресурси (офіційні сайти):

1. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Кабінет міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>
5. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua>
6. Національний банк України URL: <https://bank.gov.ua/>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Протокол №1 від «29» серпня 2023 р.